

Noter til engelsk udgave af Bourdieus *Distinction*

ved Carsten Sestoft

samlet fil 2.5.05

Det følgende er stort en udskrift af mine overheads til en forelæsningsrække om Pierre Bourdieus bog *Distinction* ved Institut for Litteraturvidenskab, KU, i foråret 2001. Tal refererer til sider i Routledges paperback-udgave, trykt i år 2000, vistnok identisk med både den britiske og amerikanske originaludgave (hhv. Routledge & Kegan Paul og Harvard University Press, begge 1984). 'fr' henviser til sidetal i den franske originaludgave.

Vægten er lagt på en gennemgang af argumentationsstrukturen i bogen. Blandt de anvendte hjemmelavede forkortelser er 'ift' = i forhold til, et vigtigt udtryk for en relationel tænkning. Ellers ingen undskyldninger for rodet.

Distinction, kap. "Cultural Pedigree"

— at equal educational levels of educational capital, differences in social origin (...) are associated with important differences in competence. These differences become alle the more striking (...),

- firstly, when one appeals less to a strict, and strictly assessable, competence and more to a sort of familiarity with culture; and,
- secondly, as one moves from from the most 'scholastic' and 'classical' areas of culture to less legitimate and more 'outlandish' areas of the 'extra-curricular' culture (63)

— cultural competence (...) remains defined by its conditions of acquisition (65)

— two modes of acquisition of culture (65) [= to slags æstetisk disposition]:

1) early, imperceptible learning within the family => self-certainty, ease, familiarity + relative ignorance (connoisseur: practical & unconscious mastery, pleasure dispensing with concepts & principles): naturlig, spontan (68)

2) institutionalized learning: rationalization, explicit standardized taxonomies, symbolic mastery of principles of taste (65-66); substitutes for direct experience: kunstig, tillært (68)

Eks: Francastel, gastronomi (68)

— manners: stakes in a permanent struggle (69): doctes/mondains

Eks: 17. årh., Furetière (70)

— precocity is an effect of seniority 70: legitimate manners manifest rarest conditions of acquisition 71 (master time 71, gruppens overvindelse af 'antropologiske begrænsninger' 72)

— (historisk:) specific forms of struggle 73:

17. årh., brug af uddannelsessystem i dag, Kultur/Zivilisation i Tyskland/Frankrig i 18. årh.

— Bourgeois culture: early immersion in a world of cultivated people, practices and objects 75

Eks: spille musik, købe kunst, Barthes

— material inheritance is also a cultural inheritance 76: social identity, transmitting values, virtues and competences, sense of belonging to justified world 77 (social psykoanalyse 77)

— The effect of mode of acquisition is most marked in the ordinary choices of everyday existence 77: furniture, clothing, cooking (confronted by naked taste)

Eks.: møbler, mad 78f, kunst som kropslig 80

— Uddannelsesmæssig reproduktion af arvet kulturel kapital (fig. 3)

— (historisk:) generationsforskelle i brug af uddannelsessystemet 83 — gamle og nye autodidakter 84-85

— familie og skole: steder for erhvervelse og prisfastsættelse for kulturelle kompetencer 85:

sense of investment [sens de placement] — i økonomisk og psykoanalytisk betydning 85-86 (distinktion, illusio)

— gennemsnitsprofit og specifik profit ved kulturel investering, defined in the relationship between a field and a particular agent 87:

— immediate affinity between dispositions acquired by familiarization & 'high-society' [mondain] market 88 => problem: at måle 'society sense' med skolastiske midler 89: fig. 4

— the essence of bourgeois distinction 91: bearing, posture, presence, diction and pronunciation, manners and usages + self-assurance, flair (vs. prudence, discretion, awareness of limits associated with scholastic acquisition) 91

— the paradox of the imposition of legitimacy:

whether the dominant feature appears distinguished because it is dominant [ie. fordi den dominerende har privilegiet af definere det distingverede] or whether it is only because it is dominant that it appears as endowed with those qualities 92

Sammenfatning

Mode of acquisition

familie/skole

arv/erhvervelse

tidlig/sen

erfaring/rationalisering

Manner

'naturlig' /tillært

selvsikkerhed/forsigtighed

ekstra-legitim/klassisk smag

ignorans/viden

ikke-bevidst/bevidst

praktisk/teoretisk
connaisseur/professeur, mondæn/lærd
(Zivilisation/Kultur)
mondain el. ' high-society/scholastic market

— effects of domination: the products of the scholastic mode of production may be devalued as ' scholastic' in the scholastic market itself 88, jf. 74

— The question itself has to be questioned (12): what the very tools of analysis designate is being fought out in struggles 92 (in the dominant class 93):
questionnaire/conversation ~ teoretisk/praktisk ~ scholastic/mondain

Kap. 2. "The Social Space and Its Transformations"

Class Condition and Social Conditioning

— for at analysere forholdet mellem klasse og kulturel praksis:

1) analysis initially conceals structure of life-style + structure of symbolic space [of life-styles] 101, der genereres af ' class habitus' , der er den internaliserede form af klassens livsbetingelser =>

derfor begynde med at konstruere den objektive klasse:

social klasse defineres af den struktur, som relationerne mellem de pertinente egenskaber udgør 106:

strukturel kausalitet 107

2) ud over struktur af pertinente egenskaber:

agentens/klassens bane (' trajectory') = relation mellem begyndelseskapital og nuværende kapital i forhold til øvrige klasser

3) what is determinant in a given area [felt] is a particular configuration of the system of properties 112: forholdet mellem struktur af pertinente egenskaber og felt (eller marked):

kapital som social energi ifm felt

A Three-dimensional space

Det sociale rum defineres ved

1) volumen af kapital

2) struktur af kapital (kulturel/økonomisk)

3) forandring i vol. & struktur af kapital over tid (bane)

Hvad er dette? Teori? Empiri? Metodologi?

— "Le fait est conquis, construit, constaté" (Le métier de sociologue):

en enhedslig fremgangsmåde med hypotese, observation, eksperimentation og teori: primat for teori — jf. Bachelards "anvendte rationalisme": at følge de mest sikre videnskabers fremgangsmåde:

— Bourdieus epistemologi mod sociologisk positivisme (adskillelse af metodologi, observation og teori) og statistik mod filosoffer:

Bourdieu som konstruktiv sociolog-filosof

— resulterer i sammenfattende teoretisk konstruktion:

forklaringsmodel, der 1) kan gøre rede for observationer, 2) har gyldighed ud over disse observationers gyldighed (men hvor langt?)

— styrke og svagthed: vanskelig at kritisere, falsificere
 — forklaringsmodel som videnskabelig praksis, som tænkemåde til brug for nye analyser: "epistemologisk årvågenhed".

— statistik: kortlægge ekstremer (fx tabel 2, s. 36)
 — relationel tænkning og ontologi (fx 156)

Reconversion Strategies

— klassereproduktion via uddannelse: inflation i grader og misforhold ift arbejdsmarked (nye erhverv som undvigelse af *déclassement*)
 — konkurrence: forandring og strukturbevarelse

Eksempel:

Udvikling i arbejdsstyrken i Danmark

(tusinder beskæftige, efter Statistisk Årbog/Danmarks Statistik)

	1940	1965	1981	1991	Index for udvikling 1940-91
Erhvervsaktive total	1971	2252	2625	2625	133
Fremstilling	454	595	492	491	108
Sundhed/social	49	126	354	397	810
Finansiering	42	92	173	232	552
Undervisning/ forskning	27	73	158	182	674
Landbrug	628	337	201	141	22

Kap. 3, Habitus and the Space of Life-Styles

s. 101:

analysis initially conceals structure of life-style + structure of symbolic space [of life-styles], der genereres af 'class habitus', der er den internaliserede form af klassens livsbetingelser =>

derfor begynde med at *konstruere* den objektive klasse

Habitus: an objective relationship between two objectivities 101

Point of view on objective space, depends on position in it 169:

not only objectively classifiable practices but also classifying operations, themselves classifiable 169

The habitus is necessity internalized and converted into a disposition that generates meaningful practices and meaning-giving perceptions. 170

It is in the relationship between the two capacities which define the habitus, the capacity to produce classifiable practices and works, and the capacity to differentiate and appreciate these practices and products (taste), that the represented social world, i.e., the space of life-styles, is constituted. 170

Habitus:

- a structuring structure & a structured structure 170, jf modus operandi/opus operatum 172
- inscribed in the dispositions of the habitus is the whole structure of the system of conditions 172: experience of social world = misrecognition 172
- without any deliberate pursuit of coherence 173, only partially conscious 174

The habitus is necessity

[of the position in the social space]

internalized

[in the body, not necessarily in consciousness]

and converted into a disposition

[= system af generative schemes; habitus = system of dispositions]

that generates meaningful practices

[choices of objects or practices in different fields, production of objects]

and meaning-giving perceptions

[judgements and classifications of own and others' practices and objects that are themselves classifiable and classifying]. 170

- habitus er varig, men ikke uforanderlig
- giver mening i praksis: praksislogik er sammenhængende, men ikke logisk kohærent (jf. kønsopdeling af mad)
- også spaltet (ikke-enhedslig) habitus mulig

Hvad er habitus-begrebets funktion?

- overflødig abstraktion? (ift at sammenholde det konkrete med det konkrete: sociale egenskaber og social praksis)
- filosofisk forklaringsmodel for menneskelig handling, rettet mod to andre:
"på den ene side mekanismen, som hævder at handling er den mekaniske effekt af ydre årsagers tvang;
på den anden side finalismen [teleologi] der, specielt med Rational Action Theory, hævder at agenten handler frit, bevidst og, som nogle utilitarister siger *with full understanding*, idet handling er produktet af en beregning af sandsynligheder og profitter."
(*Méditations pascaliennes*, 165-66)

— i *Le sens pratique* repræsenteret af Lévi-Strauss og Sartre, men her specielt rettet mod filosofien bag økonomisk teori

— madeksempel: 177-78 (fr. 197-99) og tabel 16; delkonklusion: forskel i relationship to the world 180, dispositions towards the future 180.

— mad/tøj ~ indre/ydre ~ being/seeming: être/paraître = Sein/Schein (200, fr. 222f) som sammenfatning af generativt skema i habitus, der producerer world-view (vision du monde, Weltanschauung, dvs. verdensanskuelse), og som bestemmes af distance til nødvendighed.

Diverse

— brug af statistik, fx forhold mellem udsagn om frisk frugt & grønsager (185, fr. 207) og tabel 18 (deri også historie og franskhed)

— etnologisk klassifikationssystem: fig. 9, 186, fr. 209, jf. Lévi-Strauss: *Le Cru et le cuit*

— mikrosociologi som fremstillingsform: hypotetisk scene berettet af alvidende fortæller i al-tid (195, fr. 217)

Universe of stylistic possibles

208-9, fr. 230

the spaces defined by preferences in food, clothing or cosmetics are organized according to the same fundamental structure, that of the social space

— to construct space of life-styles:

1) establish, for each class and class fraction, the generative formula of the habitus

2) determine how the dispositions of the habitus are specified ... by implementing one of the stylistic possibles offered by each field

— by superimposing these homologous spaces one would obtain a rigorous representation of the space of life-styles

— characterize each of the distinctive features in the two respects:

a) by reference to the set of features constituting the area in question ("system of hair styles")

b) by reference to the set of features constituting a particular life-style.

Kapitel 4, The Dynamics of Fields

Afslutning på del II: The Economy of Practices:

— hovedbegreber i analysen: klasse og socialt rum (kap. 2), habitus (kap. 3), felt (kap. 4)

Hvad er et felt?

1) omtrentlige synonymmer: rum, univers, marked, spil

2) definitioner:

a) specificitet:

— felt har specifik enjue/stakes og logik (irreduktibilitet)

— fordrer specifik kapital og *illusio* (belief in the game 54: enige om at være uenige)

b) synkront: struktureret rum af positioner i konkurrence eller kamp (heraf dynamik)

c) feltets struktur er en tilstand i kraftforholdet [rapports de force] mellem de agenter eller institutioner, der er involveret i feltets kamp (*Questions de sociologie*, 114)

d) feltanalysen gør rede for forholdet mellem systemet af positioner og systemet af positioneringer (position-takings, prises de position) ift ' univers af stilistiske muligheder'

e) homologi: alle felter har tendens til samme overordnede logik, dvs. struktureres af kapitalmængde og anciennitet — homologi felter indbyrdes, samt med socialt rum.

3) tautologisk: et felt er et rum, hvori en felteffekt optræder (*Réponses*, 76): dvs. når man ikke kan forstå et værk (en praksis etc.) uden at kende feltets historie og struktur.

4) nationale/internationale felter, ofte nationalt variable, dvs. forskellige historier (fx mode, universitetsfag)

5) begrebshistorisk: to kilder:

1) fysisk kraftfelt: "a field of possible forces", "a dynamic situation" (Bachelard) 94

2) systematisering af Webers religionssociologi: intern strid mellem professionelle religionsproducenter: præster/profeter, ortodoksi/kætteri (jf. Bourdieu-artikler fra 1971)

6) spørgsmål:

— eksisterer felter (ontologisk) eller er de teoretiske rekonstruktioner?

— feltets grænser?

— er det sociale rum et felt? (228)

— total field of all these fields 226 er en oversættelse af "l' univers de ces univers"

The correspondence between goods and taste production

— som forhold udbud/ efterspørgsel i økonomisk teori (jfr. kap. 3)

— "l' ambition de ma vie": en materialistisk analyse af de symbolske goders økonomi (jfr. cynicism, conscious intention 240): isf marked og rationel aktør, felt og habitus (dispositionel handlingsteori)

— field of production/field of consumption: to uafhængige systemer med hver sin konkurrence: præntion/distinktion ~ kætteri/ortodoksi (=> dynamik)

— mødet mellem produktions- og forbrugsfelt: "kvasi-mirakuløs korrespondance" mellem produktions- og forbrugsfelter 231

— eksempler: mode 232-33, parisisk teaterfelt 234-240, pardannelse (!) 241-44

Dynamik i felter — symbolic struggles:

bryde med objektivisme (nødvendig for at bryde med subjektivisme):

model for socialt rum en slags ' regnskab' (balance sheet 245)

... "literary language, whose value lies in an écart" 226

"lexical 'relaxation' may, for example, be counterbalanced by increased tension in syntax or diction" 255:

He thought he had already, poor John Berridge, tasted in their fullness the sweets of success; but nothing yet had been more charming to him than when the young Lord, as he irresistibly and, for greater certitude, quite correctly figured him, fairly sought out, in Paris, the new literary star that had begun to hang, with a fresh red light, over the vast, even though rather confused, Anglo-Saxon horizon; positively approaching that celebrity with a shy and artless appeal.

– Henry James: "The Velvet Glove" (1909)

Sammenfatning af Bourdieus begrebsapparat

Udgangspunktet for agentens sociale bane er en strukturelt bestemt position (klasseposition) i det sociale rum, der inkorporeres som en klassehabitus, der kan modificeres i løbet af agentens videre socialisering (f.eks. uddannelse). Habitusen er et handlings- og vurderingsgenererende system af dispositioner, som disponerer agenten for søge mod bestemte positioner i det sociale rum og for at positionere sig på bestemte måder på givne felter, idet ikke alle felter er lige sandsynlige for en given agent. Felter er sociale mikrokosmer, hvori en specifik aktivitet finder sted (jura, mode, litteratur etc.); de kan analyseres som forhold mellem en struktur af positioner og en struktur af positioneringer, som skaber/aktualiserer et univers af stilistiske muligheder (mulighedsrum). Felter ligner hinanden derved, at de er homologe til det sociale rums struktur, og at der i dem finder en konkurrence om dominans sted (dialektik mellem præntention og distinktion), som fordrer *illusio*; og adskiller sig ved at have hver deres specifikke logik, indsats og historie. Med andre ord: agentens arvede og erhvervede kapital kan investeres mere eller mindre profitabelt på forskellige markeder og dermed føre agenten til en dominerende eller domineret position, idet begge fordrer en anerkendelse af feltets logik og indsats, som ofte også er en miskendelse af det arbitrære ved de dominerende (distingverede) positioners dominans.

Bemærk risikoen for ontologisering: "Felter *er...*", læs: begrebet om felt rekonstruerer virkeligheden, *som om* den bestod af sociale mikrokosmer, etc.

Kap. 5, The Sense of Distinction

s. 258 (fr. 290):

In order that the description of life-styles may constitute a valid *empirical verification* we must go back to the survey and compare

- a) the unities brought to light by correspondence analysis [of survey data]
- b) with the unities *constructed* on the basis of the principles of division which objectively define the major classes of homogeneous conditions and conditionings [dvs. the unities of objective class], and therefore habitus and practices [donc d' habitus et, par là, de pratiques]

— unities = klasser/klassefraktioner og livsstile

— altså sammenligne den sammenhæng mellem klassefraktioner og livsstile, som korrespondance-analysen viser, med sammenhængen i konstruerede klassefraktioner og livsstile;

— og dermed (be)vise, at model-konstruktionen i kap. 2-4 stemmer overens med empirisk observabel virkelighed

s. 260 (fr. 293):

If it is true:

- a) at strukturen i det relativt autonome rum, som den dominerende klasse udgør, er defineret ved distribution af øko + kult kapital, der medieret af habitus skaber livsstile
- b) at denne distribution er symmetrisk-invers struktureret
- c) at arvede kapitalstrukturer (og social bane) *sont au principe de / command habitus*

og dermed livsstil

then these structures should be found in the space of life-styles.

— dvs.: verifikationen består egentlig i at konstatere, at der er overensstemmelse mellem

a) det *konstruerede* system af *positioner*, som udgøres af sociale egenskaber (kapitaltype, arv og bane), og antages at være forbundet med livsstil,

og

b) det *empirisk observerede* system af *positioneringer*, som udgør livsstilsrummet, og som udgøres af ' valg' inden for forskellige livsstilsfelter, idet disse valg hænger sammen med sociale egenskaber.

— cirkularitet: teori og empiri i både det konstruerede og det observerede

— kohærens som verifikation

s. 261-267, fr. 295-301:

korrespondance-analyse

Tre forklaringsfaktorer = akser på fig. 11-13

1. faktor (x-akse på fig. 11-13): stærkest konstitueret af indikatorer, der måler kulturel kapital: viser symmetrisk invers struktur med to poler, svarende til konstrueret livsstilsrum; samt klassefraktioner: arbejdsgivere, liberale erhverv, universitetslærere (263)

2. faktor (y-akse på fig. 11-12): stærkest konstitueret af indikatorer for dispositioner forbundet med anciennitet i bourgeoisiet: to måder at erhverve kultur: gennem familie/gennem uddannelse (264-265)

3. faktor (y-akse på fig. 13): konstitueret af ?, modstiller borgerlig smag og a) intellektuel-kunstnerisk smag, samt b) ' mellemsmag' hos handelsarbejdsgivere.

QED?

— understand the underlying logic 267, immediate intuition 269 —> resten af kapitlet

1) to måder at tilegne sig kunstværket (jf. to måder at erhverve æstetisk disposition, kap 1):

symbolsk/materielt

(deraf udvikling i kunstfelt: udviklingen væk fra det købelige værk?)

jf. *Connaissance des Arts* og manglen på modstykke ved intellektuel pol

asketisk aristokratisme/luksusmag,

la vie en noir/la vie en rose:

forskellige verdensanskuelser, med lighed i relaxation in tension 311 (détente dans la tension, 358): kulturelt/' socialt'

2) økonomiens udvikling og udviklingen i de klassefraktioner, der forvalter økonomi og produktion:

a) finansiering og marketing har fået større vægt ift produktion: ingeniørers status faldende, nye positioner opstår

b) uddannelse bliver vigtigere for topstillinger (Sciences Po, ENA, HEC versus Ecole Polytechnique + ingeniørskoler; ENS helt uden for)

c) opståen af ' nyt borgerskab' : uddannede topledere med høj social baggrund:

transformation of ethical dispositions 311 =>

struktur i dominerende klasse potentielt ændret 315

3) analogi til forholdet religion/kongemagt:
intellektuelles åndelige/borgerskabets timelige (verdslige) magt — > struktur i kulturproduktionens felt

Eksempel:

En distinktion så diskret, at den er usynlig for dem, det ikke er værd at distingvere sig fra

"Poole* har sendt mig mit sommertøj. Jeg har brugt formiddagen på at prøve det. Ingen overflødige ornamenteringer i dette værk af den kongelige skrædder, et enkelt, endog meget enkelt snit, en smule tungt, og som vil forekomme provinsielt her i Firenze eller i Frankrig. Hvor langt det er fra den slags *chic*, som ekspeditricerne [les demoiselles de magasin] finder distingveret!"

– Valery Larbaud: *A. O. Barnabooth* (1913)

*Poole: et vistnok endnu eksisterende skrædderfirma i Londons Savile Row, hvor f.eks. kong Christian d. IX (død 1906) også lod sig ekvipere.

kap. 6-7: Cultural Goodwill + The Choice of the Necessary

-- hvad er distinktion?

en hierarkisk og hierarkiseret positiv forskel; mens præntion er en hierarkiseret forskel, der kun er positiv den ene vej (pga. placering mellem bund og top)

-- hvad er meningen med interviews?

(le vécu: det subjektive vs. objektive, mhp på forståelse -- ikke indlevelse, men indsigt i nødvendigheden, og den sammenhæng der skabes mellem nødvendighed og livsstil)

1. forbindelse mellem positioner og diakrone egenskaber (bane) særligt tydelig i småborgerskab (som ubestemt zone i socialt rum, ml. yderpunkter, og i stadig bevægelse):

– tre klassefraktioner: declining, promoted, new (cultural intermediaries: kulturjournalister og formidlere; den nye ethic of liberation i 70erne & Alt for Damerne i dag)

2. The Choice of the Necessary

-- nødvendighed skaber principle of conformity

-- classes populaires ikke fraktioneret på samme måde som de to andre klasser (dog forskel foremen/de lavere)

-- den mandlige arbejderkrop og den nye frigørelsesetik (jf. rygning -- og bilkørsel)

-- men hvad er nødvendigt i dag?

3. PB og velfærdsstaten (ift at opfinde position 345, 359, samt ift øvrig udvikling 369)

-- individualisme (og det nye småborgerskabs rædsel for klassifikation) som produceret af velfærdsstaten

4. kulturel legitimitet?

-- PBs statistiske argumentation for eksistensen af en anerkendelse uden

kompetence forekommer overbevisende 318-328, 395-96 (bemærk dog forbeholdet for relationen til interviewer); men det udelukker ikke senere ændring:
-- hvorfra kommer denne anerkendelse? Skolesystemet samt statsTV; begge potentielt ændrede (udvidet tekstbegreb, flere tv-kanaler, kommercielle og uden public service-ideologi) -- desuden widespread commodification of culture (Acc. f. Tastes, 13)

5. Diverse:

- afsnittet om autodidakter (som taget ud af Sartre), referencen til Perec (n. 32, 365): litterære forbilleder for PBs ideer? Og hvad ville det sige? falsk (fiktion som empiri) eller sand (fiktion som rekonstruktion, symbolsk formning, Darstellung)?
- om Adornos kritik af massekultur 386, spec. n. 16

Den ulykkelige småborger

"Kagle hører til de stakkels mennesker, der er begyndt helt fra neden og har arbejdet sig op, og det kan ses. Han er en *self-made man*, og han er ude af stand til at skjule det. Han ved han er en spurv i tranedans, men han ved ikke, hvornår der særlig synligt, eller hvorfor, og han kan heller ikke lave sig selv om, så at han harmonerer så godt med omgivelserne, som han burde. [...] hans tøj. Han røber manglende smag i farver og snit, foruden i stoffer, og hans jakkesæt og frakker og skjorter sidder ikke tilstrækkeligt godt. Han går først over til at bruge letvægtsstof måneden efter, alle andre har skiftet til lærred eller er gået tilbage til kamgarn. Han bruger rædselsfulde brune sko med huller i liljemønster. Han bruger ankelsokker (og jeg kunne skribe eller sparke ham, når jeg ser hans bare skinneben)."

– Joseph Heller: *Der er sket noget* (1974)

Distinction: Kap. 8, Culture and Politics

Lighed med analysen af smag:

— smag & personal opinion

samme grundstruktur:

the rare, distinguished, chosen, unique, exclusive, different, irreplaceable, original versus

the common, vulgar, banal, trivial

(plus brilliant/dull, fine/coarse, refined/crude, high/low) 414, fr. 485

— som ideologi, der skjuler den herskende orden 397-98, fr. 464ff

— social differentiering af evne til at fælde legitime domme (analyse af ved-ikke-svar):

1) uddannelse giver evne (ikke specifik)

2) status (klasse) giver: right to speak 411

— jf. måder at erhverve æstetisk disposition: a) uddannelse, b) familiarisering

— professionalisering af legitim produktion

Forskelle mellem politik/smag

— kønsforskellens betydning (jf. inde/ude ift hjemmet) — og skift i (køns)forholdet ml. kunstkultur og 'økonomisk' kultur:

"Almendannelse er det, man kan tale om uden at skulle undskylde sig. Før var det Goethe, nu er det aktiekurser." (Øhrgaard), jf. 464 (fr. 540)

— distribution i socialt rum (forhold positionering/position), jf. fig. 21, 452, fr. 527
— eksistensen af partier (også for dominerede): derfor *tre* måder at generere politisk mening:

- 1) klassehabitus/ethos
- 2) partilinie: delegation, ' by proxy'
- 3) autonom ift. aksiologi (417ff, fr. 490ff)

— demokrati-problem: formal equality, ' liberal democracy' (398, fr. 464) — ?

— the essential problem of politics: the transmutation of experience into discourse (460, fr. 536):

- experience/expression
- ethos/logos
- practical mastery/symbolic mastery
- jf. kulturelle udtryk?

Distinction

Postscript

' return of the repressed' 485: æstetisk teori

— æstetik som modstand mod *le facile* (the facile, easy) 486-88

— smag som afsmag (*dégoût*, disgust) 488: an enjoyment which arouses horror 488

— tab af ' frihed' 489 (claim to dominate social nature 491)

— reduktion til ' fælles' : krop, natur, folk

— grounded in an empirical social relation: cultivated bourgeoisie versus people 490

— fri kunst versus lønkunst (' Lohnkunst' , Kant, § 43) som udtryk for intellektuelles position i arbejdsdeling 492

— forskel pleasure/enjoyment (*Wohlgefallen/ Lust*) fordobles mht. pleasure i kultiveret versus civiliseret (\approx *ästetisch* versus *angenehm* som uinteresseret versus interesseret):

— grundet i social relation: intellektuelle versus hof 492-93

— aesthetic principles which are the universalization of the dispositions associated with particular social and economic conditions 493

NB: "Man kan anerkende at Kants æstetik er sand, men udelukkende som en fænomenologi for den æstetiske erfaring hos dem, der er produkt af skholè, af fri tid, af afstand til økonomisk nødvendighed og praktisk uopsættelighed." (*Réponses*, 64)

Filosofisk sublimering

— ikke reducere Kants æstetik til socialt grundlag, men se den som censureret-sublimeret udtryk ift. specifikt (filosofisk) felt

— felt-censurering også synlig i Derridas Kant-læsning:

— hos Kant: irreduktibilitet ifml. filosofisk udsagn og socialt grundlag

— hos Derrida: irreduktibilitet ifml. udsagn om filosofiens sociale grundlag og filosofisk form (som socialt grundlag: tilhørsforhold til filosofisk felt) 495

— fællestræk er denegation (Freuds "Verneinung" = fornægtelse) 495 af filosofiens sociale grundlag:

Kant: filosofens position i socialt rum,

- Derrida: filosofiens del (illusio) i filosofisk felt
- Derridas ' transgression' 495, 496, subversion 497, semi-objektivering 497, af filosofisk ortodoksi: som intellectual break i modsætning til ' practical epochè' 496, social break 496
 - socialt brud: fx hos den filosofisk uddannede sociolog Bourdieu...: renounce gratification 496
 - PB sætter sig som den, der kan tænke den, der tænker sig som den, der kan tænke alle andre... takket være tænkningen (sociologien) om tænkningens (filosofiens) ikke-tænkte (sociale) betingelser:
 - deconstruction: when the very hope of a radical reconstruction has evaporated, the only philosophical answer to the destruction of philosophy 496
 - den ultimative filosofiske Wille zur Macht?

jf. Derrida, *Du droit à la philosophie*, Paris, Galilée, 1990, s. 102-108